

**Věc C-561/20**

**Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce**

**Datum doručení:**

26. října 2020

**Předkládající soud:**

Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel (Belgie)

**Datum předkládacího rozhodnutí:**

21. října 2020

**Žalobci:**

Q

R

S

**Žalovaná:**

United Airlines, Inc.

---

[omissis] 21. října 2020

[omissis] mezitímní rozsudek

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Soudnímu dvoru Evropské unie

**Nederlandstalige**

**Ondernemingsrechtbank**

**Brussel**

**(nizozemskojazyčný obchodní soud v Bruselu, Belgie)**

**Rozsudek**

**Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce**

10. senát – zasedací místnost H

**VE VĚCI:**

**1. Paní Q**

**2. Paní R**

**3. Pan S**

*žalobci,*

zastoupeni **B. SCHAUMONT, J. DE MAN**, [omissis] [adresa],

**4. Zahraniční společnost UNITED AIRLINES INC, s belgickou pobočkou v 1381 Diegem**, [omissis] [adresa a identifikační číslo podniku],

žalovaná,

zastoupená **M. WOUTERS** [omissis] [adresa],

.....

[omissis] [řízení před vnitrostátním soudem]

.....

## **I. NÁVRHOVÁ ŽÁDÁNÍ**

### **1. Žalobci**

Žalobci navrhuji, aby bylo žalované uloženo zaplatit jim částku 1 800,00 EUR zvýšenou o úroky z prodlení od 6. září 2018 a o procesní úroky.

Navrhuji, aby byla žalované uložena náhrada nákladů řízení a soudních výloh odhadovaných na 480, 00 EUR.

### **2. Žalovaná**

Žalovaná navrhuje, aby byla žaloba zamítnuta jako nepřijatelná a neopodstatněná.

Navrhuje, aby byla žalobcům uložena náhrada nákladů řízení a soudních výloh odhadovaných na 480, 00 EUR.

## II. SKUTKOVÝ STAV

- 1 Prostřednictvím cestovní kanceláře Your Travel Agency (není účastníkem tohoto sporu) si žalobci zarezervovali pomocí jediné rezervace let z letiště Brussel-Nationaal (Belgie) na letiště San José International (Spojené státy americké). [omissis]

Každý z nich přitom získal individuální letenku, která, jak vyplývá z předčísli letenky 220, byla vystavena leteckou společností Deutsche Lufthansa AG, a platila pro celou leteckou trasu z Brussel-Nationaal až do San José [omissis]. Let však ve skutečnosti provedla žalovaná. Žalovaná není leteckým dopravcem Společenství.

Podle rezervace měly být provedeny následující dílčí lety do konečné destinace, které provedla žalovaná:

- Let LH8854 z Bruselu (Belgie) do Newark International (Spojené státy americké), odlet dne 26. července 2018 v 10.00 hodin místního času a přilet téhož dne ve 12.10 hodin místního času.
  - Navazující let UA1222 z Newark International (Spojené státy americké) do San José International (Spojené státy americké), odlet dne 26. července 2018 v 17.05 hodin místního času a přilet ve stejný den ve 20.15 hodin místního času.
- 2 Let UA1222 měl zpoždění a do konečného cíle žalobců dorazil se zpožděním 223 minut, to znamená se zpožděním více než tři hodiny [omissis].

Podle žalované spočívala příčina zpoždění v technickém problému na letadle, kterým měl být let UA 1222 proveden [omissis].

- 3 Dopisem ze dne 6. září 2018 informovala společnost Happy Flights (není účastníkem tohoto sporu) žalovanou, že cestující jí postoupili pohledávku. Vyzvala přitom žalovanou k zaplacení 600,00 EUR na osobu, tedy celkem 1 800,00 EUR. Jako právní důvod nároku na zaplacení uvedla nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (dále jen: „nařízení č. 261/2004“) [omissis].

Společnost Happy Flights zaslala dne 3. října 2008 žalované upomínku, protože žalovaná mezitím neodpověděla ani nezaplatila [omissis].

Žalovaná jí odpověděla dne 4. října 2018 a uvedla, že nařízení č. 261/2004 se nepoužije, protože ke zpoždění došlo v rámci druhého dílčího letu mezi dvěma letišti nacházejícími se na území Spojených států amerických [omissis].

Společnost Happy Flight na to podrobně odpověděla dne 5. října 2018 a odkázala přitom na judikaturu Soudního dvora, aby vyvrátila tvrzení žalované. V této souvislosti žalovanou vyzvala k zaplacení [omissis].

Žalovaná odpověděla podrobně dopisem ze dne 10. října 2018 [omissis].

Advokát společnosti Happy Flights, který rovněž zastupuje žalobce, podrobně odůvodněným dopisem ze dne 11. října 2018, upozornil žalovanou, že je v prodlení.

Dne 11. října 2018 žalovaná sdělila advokátovi, že i nadále setrvává na svém stanovisku [omissis].

Dne 3. května 2019 advokát žalobců informoval žalovanou, že pohledávka, která byla postoupena na společnost Happy Flights, byla postoupena zpět na žalobce. Advokát opětovně vyzval žalovanou k zaplacení [omissis].

- 4 Žalobci podali na žalovanou žalobu k soudu dne 22. července 2019.

### III. PŘÍPUSTNOST

5 [omissis]

6 [omissis]

7 [omissis] [procesní informace]

8 Žaloba je přípustná.

### IV. OPODSTATNĚNOST

#### 1. PRÁVNÍ RÁMEC

- 9 Podle čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení č. 261/2004 se toto nařízení vztahuje „*na cestující odlétající z letiště umístěného na území členského státu, na které se vztahuje Smlouva*“.

„Let“ je „*operací letecké dopravy ..., [kterou provádí] letecký dopravce, který určuje její trasu*“ (viz mimo jiné rozsudek ze dne 10. července 2008, Emirates, C-173/07, EU:C:2008:400, bod 40).

Soudní dvůr rozhodl, že let s jedním nebo více navazujícími lety, které jsou předmětem jediné rezervace, představuje pro účely nároku cestujících na náhradu podle nařízení č. 261/2004 jeden celek (viz mimo jiné rozsudky ze dne 11. července 2019, České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, bod 16 a 27, jakož i ze dne 31. května 2018, Wegener, C-537/17, EU:C:2018:361, bod 18 a 19).

Použitelnost nařízení č. 261/2004 se tedy posoudí se zřetelem k původnímu místu odletu a cílovému místu určení (viz mimo jiné rozsudky České aerolinie, bod 16 a Wegener, bod 25).

Pokud cestující v letecké dopravě na letišti nacházejícím se na území členského státu nastoupí na let, jehož konečným cílovým místem určení je letiště nacházející se na území třetí země, a pokud dojde k mezipřistání ve třetí zemi se změnou letadla, nařízení č. 261/2004 se v zásadě použije (viz rozsudek České aerolinie, bod 18).

- 10 Článek 5 odst. 1 písm. c) nařízení č. 261/2004 přiznává cestujícím v letecké dopravě v případě zrušení jejich letu nárok na náhradu škody. Cestující, jichž se týká významné zpoždění, mají rovněž nárok na náhradu škody, jestliže z důvodu zpoždění letu utrpí ztrátu času tří nebo více hodin, tedy jestliže dosáhnou cílového místa určení tři nebo více hodin po čase přiletu původně plánovaném leteckým dopravcem (viz mimo jiné rozsudek ze dne 19. listopadu 2015, Sturgeon, C-402/07 a C-432/07, EU:C:2009:716, výrok, potvrzený v rozsudku ze dne 23. října 2012, Nelson, C-581/10 a C-629/10, EU:C:2012:657, výrok).

Článek 7 nařízení č. 261/2004 stanoví výši náhrady škody na 250 EUR u všech letů o délce nejvýše 1 500 kilometrů, 400 EUR u všech letů ve Společenství delších než 1 500 kilometrů a u všech ostatních letů o délce od 1 500 kilometrů do 3 500 kilometrů a na 600 EUR u všech letů nespádajících do těchto dvou kategorií.

## **2. POUŽITÍ**

- 11 Žalovaná zastává názor, že nařízení č. 261/2004 se nepoužije, pokud dojde k významnému zpoždění letu, jehož místa odletu a přiletu se nacházejí na území Spojených států amerických, i když je tento let poslední dílčí částí letu s přestupem a místem odletu prvního dílčího úseku letu je letiště nacházející se na území členského státu.
- 12 Žalobci se dovolávají judikatury Soudního dvora, rozsudku Wegener. Ačkoli skutkový základ uvedeného rozsudku je prima facie podobný skutkovým okolnostem projednávané věci, Rechtbank poukazuje na skutečnost, že ve výše uvedeném rozsudku Wegener došlo ke zpoždění u prvního dílčího letu (a tedy u dílčího letu s odletem na území členského státu), který byl proveden leteckým dopravcem, který není dopravcem Společenství.

V projednávané věci došlo ke zpoždění u druhého dílčího letu, jehož místem odletu byl Newark (Spojené státy americké) a cílovým místem přiletu San José (Spojené státy americké). V důsledku toho nelze řešení, které v uvedeném rozsudku uvedl Soudní dvůr, bez dalšího převzít v projednávané věci.

- 13 Rozsudek Soudního dvora ve věci České aerolinie se rovněž týkal podobných skutkových okolností.

Soudní dvůr v této uvedené věci rozhodl, že v případě letu s přestupem se nařízení č. 261/2004 použije rovněž na druhý dílčí let, pokud je místem odletu prvního dílčího letu letiště nacházející se na území členského státu. V rozsudku ve věci České aerolinie došlo ke zpoždění u druhého dílčího letu, který byl proveden leteckým dopravcem, jenž není dopravcem Společenství. V této souvislosti byla předložena otázka, zda dopravce Společenství, který provozoval první úsek letu, je povinen zaplatit náhradu z důvodu velkého zpoždění, ke kterému došlo na druhém úseku letu, který provozoval letecký dopravce, jenž není dopravcem Společenství.

V projednávané věci byl jak první dílčí úsek letu, tak i druhý dílčí úsek letu proveden žalovanou, která není dopravcem Společenství. Na rozdíl od rozsudku ve věci České aerolinie se v projednávané věci nejedná o dopravce Společenství. Dopravce Společenství, který vydal letenky, dokonce ani není účastníkem tohoto právního sporu. V důsledku toho nelze řešení, které v rozsudku ve věci České aerolinie uvedl Soudní dvůr, bez dalšího použít na projednávané skutkové okolnosti.

Judikatura Soudního dvora neodpovídá přesně skutkovým okolnostem projednávané věci.

- 14 Žalovaná kromě toho tvrdí, že pokud by se nařízení č. 261/2004 mělo použít na situaci, ve které se jedná o velké zpoždění, k němuž došlo na druhém dílčím úseku letu s přestupem, toto nařízení by si nárokovalo extraterritoriální platnost, která je v rozporu s mezinárodním právem, pokud se tento druhý dílčí úsek letu uskutečňuje zcele na území třetí země.

Žalovaná poukazuje zejména na skutečnost, že ke zpoždění došlo na svrchovaném území Spojených států amerických a že důsledky tohoto zpoždění nastaly pouze na tomto území. Zásada suverenity brání tomu, aby se nařízení č. 261/2004 použilo na situaci, která se odehrála na svrchovaném území třetí země.

Soudní dvůr v rozsudku ve věci Air Transport Association of America ze dne 21. prosince 2011 uznal zásadu mezinárodního práva, podle níž má každý stát úplnou a výlučnou svrchovanost nad svým vzdušným prostorem. Rovněž uvedl, že tyto obecné zásady byly kodifikovány mimo jiné v článku 1 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví podepsané v Chicagu (Spojené státy americké) dne 7. prosince 1944 (rozsudek ze dne 21. prosince 2011, Air Transport Association of America a další, C-366/10, EU:C:2011:864, bod 103 a 104).

Sekundární unijní právo, jako nařízení č. 261/2004, musí být v souladu s nadřazeným právem, jako je mezinárodní (obyčejové) právo.

V případě, že by názor žalované byl správný, vyvstává otázka platnosti nařízení č. 261/2004 s ohledem na mezinárodní právo. Neplatnost nařízení nemůže určit vnitrostátní soud.

- 15 Podle čl. 267 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen: „SFEU“) má Soudní dvůr Evropské unie pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se platnosti a výkladu aktů přijatých orgány [Unie].

Vyvstane-li taková otázka před soudem, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o této otázce (čl. 267 druhý pododstavec SFEU).

Pouze Soudní dvůr rozhoduje na žádost vnitrostátního soudu o rozhodnutí o předběžné otázce o platnosti nebo výkladu unijního práva, a to bez ohledu na to, zda jej účastníci původního řízení požádali, aby se na Soudní dvůr obrátil.

Podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce může být nutné zejména tehdy, pokud vyvstane nová otázka výkladu, která je důležitá pro jednotné uplatňování unijního práva, nebo pokud existující judikatura není dostatečně jasná ve světle nových skutkových okolností nebo nového právního rámce.

- 16 I přesto, že Rechtbank není povinen předběžnou otázku Soudnímu dvoru předložit, má za to, že zodpovězení předložených předběžných otázek je pro jeho rozhodnutí v projednávané věci nezbytné.

Musí být totiž vyřešena otázka výkladu, zda je nutno nařízení č. 261/2004 použít, a pokud ano, zda je toto nařízení platné.

Skutkové okolnosti v projednávané věci kromě toho zcela neodpovídají skutkovým okolnostem případů, o nichž již Soudní dvůr rozhodl.

Otázka platnosti nařízení č. 261/2004 je za takových okolností, jako jsou okolnosti projednávané věci, nová. Pouze Soudní dvůr má pravomoc určit neplatnost nařízení č. 261/2004.

- 17 Rechtbank proto rozhodl, že je nezbytné předložit Soudnímu dvoru předběžné otázky uvedené ve výroku tohoto rozsudku.

[omissis] [poznámky týkající se anonymizace]

[omissis] [poznámky týkající se řízení před vnitrostátním soudem] [omissis]

## Z TĚCHTO DŮVODŮ,

**Rechtbank rozhodl** [omissis] [poznámky týkající se řízení]

Žaloba je přípustná.

Řízení se před dalším rozhodnutím přerušuje a Soudnímu dvoru Evropské unie se předkládají následující předběžné otázky:



- Musí být čl. 3 odst. 1 písm. a) a článek 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, tak, jak je vykládá Soudní dvůr, vykládány v tom smyslu, že cestující má vůči leteckému dopravci, který není dopravcem Společenství, nárok na náhradu škody, pokud do cílového místa určení dorazil v důsledku zpoždění na posledním dílčím úseku letu s místem odletu a příletu na území třetí země a bez mezipřistání na území členského státu se zpožděním v rozsahu tří hodin nebo více, a tento dílčí úsek letu je součástí letu s přestupem, který má jako první místo odletu letiště na území členského státu, jako jeden celek jej provádí tento letecký dopravce a cestujícím byl prostřednictvím jediné rezervace zarezervován u dopravce Společenství, který žádný úsek tohoto letu neprovozuje?
- V případě kladné odpovědi na první otázku: Je nařízení č. 261/2004, je-li vykládáno ve smyslu první otázky, v rozporu s mezinárodním právem, zejména se zásadou, že každý stát má úplnou a výlučnou svrchovanost nad svým územím a svým vzdušným prostorem, protože podle tohoto výkladu má být unijní právo použito na situaci, která nastala na svrchovaném území třetí země?

[*omissis*]

[*omissis*] [Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce předložená Soudnímu dvoru Evropské unie a závěrečná formulace]